

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

โรคไข้เลือดออก (Dengue hemorrhagic fever) เป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกครั้งแรกที่กรุงเทพฯเมื่อปีพ.ศ.2501และมีการแพร่กระจายของโรคไข้เลือดออกไปตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะตามหัวเมืองใหญ่ ๆ ที่มีประชากรหนาแน่นและการคมนาคมสะดวก จากสถานการณ์การระบาดของโรคไข้เลือดออกในจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2550-2552 พบอัตราป่วย 144.4, 44.9 และ 59.2 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในอำเภอสมเด็จ ปี 2550-2552 พบอัตราป่วย 251.6, 111.1 และ 26.0 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ มีแนวโน้มต่ำลง แต่ก็ยังมีอัตราป่วยเกินกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เมื่อแยกพื้นที่พบว่า มีพื้นที่มีการระบาดและไม่มีการระบาดในตำบลหนองแวง วิธีการป้องกันไข้เลือดออก ขณะนี้ยังไม่มียารักษาไข้เลือดออกโดยตรง หรือไม่มีวัคซีนใช้ในการป้องกัน แต่มีมาตรการ 2 อย่าง ที่จะใช้ป้องกันการกระจายของโรคไข้เลือดออก ได้แก่ มาตรการที่ 1 การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย มาตรการที่ 2 การป้องกันตนเองจากยุงกัด

โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อต้องการเปรียบเทียบพฤติกรรมความรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด ตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษานี้มุ่งเปรียบเทียบพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ไม่ระบาดของโรคไข้เลือดออกว่า มีพฤติกรรมดีกว่าประชาชนในพื้นที่ระบาดในตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นตัวแปรร่วม เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง ณ จุดเวลา (Cross-sectional Descriptive research) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนที่เป็นตัวแทนของหลังคาเรือนเรือน มีอายุตั้งแต่ 20-60ปีซึ่งอาศัยอยู่ใน

พื้นที่ระบาดและไม่ระบาดของโรคไข้เลือดออกในตำบลหนองแวงอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 337 คนดำเนินการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 1 เดือน กรกฎาคมถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2553 โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยการตรวจสอบความตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ วิเคราะห์หาความยากง่าย (difficultyหาความเที่ยง (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Coefficient Alpha) จากตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษาผลปรากฏว่าพฤติกรรมความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.71 และพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.77 เพื่อสอบถามถึงข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่มีการระบาดและพื้นที่ไม่มีการระบาดตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้สถิติ Independent t-test และ Two-way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สรุปผลการศึกษา

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ในพื้นที่ระบาดและพื้นที่ไม่ระบาดตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลตามผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป จากผลการศึกษาประชาชน 337 คน พบว่า ประชาชนในพื้นที่ระบาด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.7 อายุเฉลี่ย 45 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี และสูงสุด 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 67.9 ประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 59.0 มีรายได้เฉลี่ย 30,000 - 60,000บาทต่อปี ร้อยละ 31.4. ส่วนประชาชนในพื้นที่ไม่ระบาด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.4 อายุเฉลี่ย 46 ปี อายุต่ำสุด 23 ปี และสูงสุด 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 85.1 ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ร้อยละ 74.0 มีรายได้เฉลี่ย 30,000 -60,000บาทต่อปี ร้อยละ 32.6

2. ระดับพฤติกรรมความรู้ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่า ประชาชนในพื้นที่ระบาด มีระดับความรู้ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.9 ระดับสูง ร้อยละ 38.5 และระดับต่ำ ร้อยละ 18.6 ส่วนประชาชนในพื้นที่ไม่ระบาดมีระดับความรู้ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 58.6 ระดับต่ำ ร้อยละ 21.5 และระดับสูง ร้อยละ 19.9

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกประชาชนแตกต่างกันเนื่องจากผลรวมของพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด และประชาชนมีรายได้ต่างกันจึงควบคุมรายได้ของประชาชนให้เท่ากัน และเปรียบเทียบต่อ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท และระหว่าง 50,001-70,000 บาทในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาดมีพฤติกรรมความรู้แตกต่างกัน โดยประชาชนในพื้นที่ไม่ระบาดมีพฤติกรรมความรู้ในการ ป้องกันโรคไข้เลือดออกมากกว่าประชาชนพื้นที่ระบาด

4. พฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ประชาชนในพื้นที่ระบาด มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการนอนกางมุ้งร้อยละ 97.4 การสวมเสื้อและกางเกงที่เป็นเสื้อแขนยาวกางเกงขายาว ร้อยละ 83.3 การใช้ยาทากันยุง ร้อยละ 50.6 การใช้ยาจุดกันยุง ร้อยละ 59.0 ประชาชนในพื้นที่ไม่ระบาด มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการนอนกางมุ้งร้อยละ 99.4 การสวมเสื้อและกางเกงที่เป็นเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ร้อยละ 99.4 การใช้ยาจุดกันยุง ร้อยละ 52.5 ไม่นิยมใช้ยาทากันยุง

5. การเปรียบเทียบความถี่ของพฤติกรรม การปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

5.1 พื้นที่และเพศ พบว่า พื้นที่ระบาดกับไม่ระบาดและเพศของประชาชนไม่มี ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก แสดงว่า พฤติกรรมการ ปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนไม่มีผลจากผลรวมของพื้นที่ระบาดกับไม่ ระบาดและประชาชนเพศชายกับหญิงซึ่งผลการเปรียบเทียบระหว่างประชาชนชายกับหญิงและ ประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด พบว่า ผลการทดสอบให้ค่าระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 ($p>0.05$) จึงสรุปว่า ประชาชนชายกับประชาชนหญิงและประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาดมี พฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกัน

5.2 พื้นที่และอายุ พบว่า พื้นที่ระบาดกับไม่ระบาดและอายุของประชาชนไม่มี ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก แสดงว่า พฤติกรรมการ ปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนไม่มีผลจากผลรวมของพื้นที่ระบาดกับไม่ ระบาดและกลุ่มอายุของประชาชน ซึ่งผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุของประชาชนและ ประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด พบว่า ผลการทดสอบให้ค่าระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 ($p>0.05$) จึงสรุปว่า กลุ่มอายุของประชาชนและประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาดมีพฤติกรรม การปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกัน

5.3 พื้นที่และการศึกษา พบว่า พื้นที่ระบาดกับไม่ระบาดและการศึกษาของประชาชน ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก แสดงว่า พฤติกรรม การปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนไม่มีผลจากผลรวมของพื้นที่ระบาดกับไม่ ระบาดและการศึกษาของประชาชนซึ่งผลการเปรียบเทียบระหว่างการศึกษาของประชาชนและ ประชาชนในพื้นที่ระบาดกับไม่ระบาด พบว่า ผลการทดสอบให้ค่าระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05

($p>0.05$) จึงสรุปว่า การศึกษาของประชาชนและประชาชนในพื้นที่ระดับกับไม่ระดับมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกัน

5.4 พื้นที่และอาชีพ พบว่า พื้นที่ระดับกับไม่ระดับและอาชีพของประชาชนไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก แสดงว่า พฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนไม่มีผลจากผลรวมของพื้นที่ระดับกับไม่ระดับและอาชีพของประชาชน ซึ่งผลการเปรียบเทียบระหว่างอาชีพของประชาชนและประชาชนในพื้นที่ระดับกับไม่ระดับ พบว่า ผลการทดสอบให้ค่าระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 ($p>0.05$) จึงสรุปว่า อาชีพประชาชนและประชาชนในพื้นที่ระดับกับไม่ระดับมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกัน

5.5 พื้นที่และรายได้ พบว่า พื้นที่ระดับกับไม่ระดับและรายได้ของประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก แสดงว่าพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนแตกต่างกันเนื่องจากผลรวมของพื้นที่ระดับกับไม่ระดับและประชาชนมีรายได้ต่างกัน จึงควบคุมรายได้ของประชาชนให้เท่ากัน และเปรียบเทียบต่อ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ระหว่าง 30,001-50,000 บาท 50,001-70,000 บาท และประชาชนที่มีรายได้ 70,001 บาทขึ้นไปในพื้นที่ระดับกับไม่ระดับมีพฤติกรรมการปฏิบัติแตกต่างกัน โดยประชาชนในพื้นที่ไม่ระดับมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากกว่าประชาชนพื้นที่ระดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ในพื้นที่ระดับและพื้นที่ไม่ระดับตำบลหนองแวง อำเภอสุมเต็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่อที่สามารถป้องกันได้ ถ้าหากประชาชนมีพฤติกรรมความรู้และมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และมีการสร้างสุขภาพในมิติของการป้องกันโรค

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ในพื้นที่ระดับและพื้นที่ไม่ระดับ ตำบลหนองแวง อำเภอสุมเต็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าประชาชนในพื้นที่ระดับมีความรู้ในระดับสูงมากกว่าประชาชนในพื้นที่ไม่ระดับ ประชาชนในพื้นที่ระดับมีความรู้ในระดับปานกลาง น้อยกว่าประชาชนในพื้นที่ไม่ระดับ ประชาชนในพื้นที่ระดับมีความรู้ในระดับต่ำ น้อยกว่าประชาชนในพื้นที่ไม่ระดับ ประชาชนทั้งสองพื้นที่ที่มีความรู้

เกี่ยวกับวิธีการป้องกันไม่ให้ยุงกัดโดย การนอนในมุ้ง การสวมเสื้อผ้าที่เป็นเสื้อแขนยาวกางเกงขา
ยาวมิดชิด การทายากันยุง และการจุดยากันยุงไล่ยุง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า
การศึกษารุ่นนี้ ความรู้ของทั้งสองพื้นที่ไม่มีความแตกต่างกันในการป้องกันโรคไข้เลือดออก เมื่อ
พิจารณาข้อความรู้แล้วประชาชนยังขาดความรู้เกี่ยวกับยาทากันยุง ผู้ศึกษาจึงต้องมาพิจารณาใน
ประเด็นความรู้ของประชาชนที่ได้รับอาจไม่ครอบคลุมหรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้ สอดคล้อง
กับการศึกษาของประภา นันทวรศิลป์ (2550) ในเรื่องความรู้ที่ขาดหายไปในการป้องกันไข้มาลาเรีย
กลุ่มที่ให้สัมภาษณ์ขาดความรู้ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันไข้เลือดออกอย่างมี
ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจผิดๆจากการศึกษาประเมินว่าบุคคลมีความรู้แต่ยังขาด
ความตระหนักและความสำคัญของการปฏิบัติ อาจเนื่องมาจากประชาชนมีความสนใจน้อย หรือ
การคิดว่าการป้องกันยุงลายกัดเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก เป็นไปตามทฤษฎีความรู้ขั้นต้น หมายถึง ระลึกได้
บอกได้เฉพาะในสิ่งที่รู้เท่านั้นไม่นำไปสู่การแสดงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ
กรรณิการ์ ธรรมรักษา พบว่าความรู้ไม่ใช่ว่ารู้แล้วปฏิบัติถูกต้องเสมอไป
ทั้งนี้เพราะความรู้ไม่แน่ใจว่าจะเข้าใจให้กระทำในสิ่งที่ตนปรารถนานั้นเสมอไป หรือไม่

2. ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก จากการวิเคราะห์
ข้อมูลพบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของประชาชนประชาชน
ในพื้นที่มีการระบาดและพื้นที่ไม่มีการระบาดตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ใน
พื้นที่มีการระบาดมีพฤติกรรมในการปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงกัดโดยวิธีนอนในมุ้ง การสวม
เสื้อผ้าที่เป็นเสื้อแขนยาวกางเกงขายาวอย่างมิดชิด การทายากันยุง และการจุดยากันยุงไล่ยุง อยู่ใน
ระดับต่ำ ร้อยละ 47.4 น่าจะเป็นสาเหตุให้เกิดมีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ดังกล่าว ส่วนใน
พื้นที่ไม่มีการระบาดประชาชนจะมีพฤติกรรมในการปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงกัดโดย การนอนใน
มุ้ง เสื้อผ้าที่เป็นเสื้อแขนยาวกางเกงขายาวอย่างมิดชิด การทายากันยุง และการจุดยากันยุงไล่ยุง
อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.8 ได้รับข้อมูลการป้องกันโรคจากสื่อหลายช่องทาง เช่นวิทยุชุมชน
โทรทัศน์ เอกสาร หนังสือพิมพ์ เสียงตามสาย ได้รับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค หรือ
ภาวะแทรกซ้อน การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ของการปฏิบัติตน การรับรู้อุปสรรคของการ
ปฏิบัติตน จึงทำให้เกิดการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่กระทำโดยมุ่งที่จะป้องกัน
ไม่ให้เกิดความเจ็บป่วยหรือโรคต่างๆพฤติกรรมการป้องกันโรคเป็นการดูแลตนเองในสภาวะปกติเป็น
การดูแลตนเองเพื่อให้สุขภาพอนามัยของตนเองและสมาชิกในครอบครัวมีความสุขสมบูรณ์แข็งแรง
เสมอ แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีพฤติกรรมในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก ที่ยังไม่
เหมาะสมเกี่ยวกับการไม่ให้ยุงลายกัด สอดคล้องกับการศึกษาของอารีย์ เชื้อสาละถิ (2546) ศึกษา
พฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวผลการวิจัย พบว่า กศค.

ประมาณหนึ่งในสามเท่านั้นที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 36.7 โดยกิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การป้องกันไม่ให้ยุงกัดโดยการนอนในห้องมีมุ้งลวดหรือนอนกางมุ้งทุกวัน ซึ่งข้อมูลจากการสนทนากลุ่มพบว่า แคนนำสุขภาพประจำครัวเรือน(กสค.) มีวิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลายวิธี อาทิเช่น การป้องกันไม่ให้ยุงกัดสมาชิกในครอบครัวนั้น จะใช้วิธีการนอนในมุ้ง เปิดพัดลมไถ่ยุง จุกยากันยุง ในส่วนของการกำจัดยุงลายนั้น พบว่า แคนนำสุขภาพประจำครัวเรือน(กสค.) ส่วนใหญ่จะใช้มือตบ และมีบางครอบครัวที่ใช้ยาฉีดกำจัดยุง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันยุงลายกัฒของประชาชน พบว่า ประชาชนมีการนอนในมุ้ง ร้อยละ 99.4 การสวมเสื้อผ้ามิดชิด ร้อยละ 99.4 และมีการใช้ยากันยุง ร้อยละ 46.4 ดังนั้นควรส่งเสริมการป้องกันที่ถูกต้องทั้งการนอนในมุ้ง การสวมเสื้อผ้าที่เป็นเสื้อแขนยาว กางเกงขายาวที่มิดชิด และการใช้ยากันยุง ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันยุงกัฒขณะทำกิจกรรมต่างๆของประชาชนอย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎี ปฏิบัติได้ง่าย สะดวก

1.2 ประชาชนควรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมการปฏิบัติตนในการป้องกันยุงลายกัฒที่ถูกวิธีและป้องกันยุงได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนสื่อที่ประชาชนเข้าใจได้ง่าย ควรมีการพัฒนาศักยภาพสื่อบุคคลในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและต่อเนื่อง ประกอบกับการอาสาสมัครป้องกันไข้เลือดออกให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสะดวกในการที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกในพื้นที่

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรให้ความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายกับกลุ่มประชาชน ตลอดจนนำเสนอรูปแบบการป้องกันยุงลายที่มีเชื้อไข้เลือดออกกัฒของประชาชนที่มีการปฏิบัติที่ดีโดยการสวมเสื้อผ้ามิดชิดร่วมกับการนอนในมุ้งกันยุงทุกครั้งและถูกวิธี เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาเป็นนวัตกรรมในระดับพื้นที่ต่อไป

1.4 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรออกเยี่ยมในหมู่บ้านและให้คำแนะนำเรื่องการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างสม่ำเสมอ

1.5 พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขในการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออก เพื่อเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการขยายผลในการศึกษาครั้งต่อไปในเขตพื้นที่อื่นๆ ที่มีลักษณะพื้นที่แตกต่างกัน เนื่องจากโรคไข้เลือดออก สามารถแพร่ระบาดได้ในทุกๆ พื้นที่ เพื่อจะได้นำ ผลการศึกษามาปรับใช้ได้เหมาะสม

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองในชุมชนที่เข้มแข็งกับชุมชนที่อ่อนแอ โดยใช้โปรแกรมสุศึกษาจากปัจจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อพิสูจน์ว่า สามารถป้องกันโรคไข้เลือดออกได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

2.3 ผลจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการป้องกันโรคไข้เลือดออก เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขทำให้เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน